

Sygn. akt V CSK 370/20

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku M. M.
przy uczestnictwie E. F., K. Z., B. G., B. C. i J. M.
o rozstrzygnięcie co do aktów stanu cywilnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki E.F.
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 27 stycznia 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Uczestniczka E. F. wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawiła w formie pytań: 1) „czy w sprawach o rozstrzygnięcie co do treści aktów stanu cywilnego sąd cywilny powinien orzekać wyłącznie o uwzględnieniu albo oddaleniu żądania, czy też może orzeczeniem wystąpić poza zakres wniosku inicjującego konkretną sprawę?” oraz 2) „czy jeśli nie jest obiektywnie możliwe ustalenie precyzyjnej i pewnej godziny znalezienia zwłok, to prawidłowym działaniem jest zamieszczenie w akcie zgonu godziny przybliżonej?”

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Potrzeba wykładni przepisów prawa, co do zasady ustaje, jeśli ustali ją w swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy.

Zarówno w literaturze prawniczej poświęconej postępowaniu nieprocesowemu, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego sformułowane zostały poglądy na temat zakresu kognicji sądu rozpoznającego sprawy przekazane przez ustawodawcę do tego trybu postępowania. W postanowieniu z 7 grudnia 2017 r., V CSK 110/17 (niepubl.) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w niektórych sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym zasada oficjalności - dochodząca do głosu w razie potrzeby objęcia ochroną interesu publicznego i porządku publicznego - dopuszcza odstępstwa od właściwej postępowaniu cywilnemu zasady związania żądaniem przedstawionym sądowi do rozstrzygnięcia, a jej zrealizowanie wymaga nałożenia na sąd prowadzący postępowanie dalej idących obowiązków niż w sprawach rozpoznawanych w procesie. Ustawodawca sygnalizuje to odstępstwo przez wskazanie na potrzebę szczególnego podejścia do pewnych kategorii spraw rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym oraz przez

nakazanie sądom rozstrzygnięcia w tych sprawach z urzędu także o kwestiach nieobjętych wnioskiem, co musi wiązać się z uprawnieniem do wykonywania także z urzędu czynności zmierzających do ustalenia faktów, które są doniosłe dla wydania takich rozstrzygnięć. Interes publiczny i ochrona porządku prawnego nie wymagają orzekania z urzędu o nabyciu własności przez zasiedzenie (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2015 r., III CZP 112/14, OSNC 2015, nr 11, poz. 127) albo o rozliczeniu nakładów na majątek podlegający podziałowi, ale niewątpliwie w sprawach, które stosownie do przepisów o prowadzeniu ksiąg stanu cywilnego i zasadach sporządzania aktów stanu cywilnego należą do kompetencji sądu powszechnego, sąd ten musi uwzględnić zarówno formalizm tego rejestru, jak i publiczne znaczenie dokonywanych w nim wpisów. To uzasadnia większą w niż w innych sprawach aktywność sądu z urzędu.

Drugie z zagadnień sformułowanych przez skarżącą nie ma większego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyż Sądy *meriti* po przeprowadzeniu w niej rozbudowanego postępowania dowodowego i wszechstronnym rozważeniu jego wyników, poczyniły ustalenia co do godziny znalezienia zwłok J. F. Sąd Rejonowy oznaczył czas znalezienia zwłok J.F. na godzinę 14, a Sąd Apelacyjny na godzinę 14.10 i przytoczył argumenty za tezą, że nie mogło to być wcześniej, ani też później. Ustaleniami tymi Sąd Najwyższy byłby związany przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

ke